KLIIMAMINISTEERIUM

995 SE
Maagaasiseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse
eelnõu kokkuvõte

Eelnõu käsitleb:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1787 (milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris) ehk „metaaniheite määruse“ rakendamine

1. Pädeva asutuse määramine ja järelevalveks volituste andmine
2. Vastutuse kehtestamine määruse rikkumise korral
3. Gaasikoguste mõõtmise reeglite ühtlustamine
4. Mõju keskkonnale, riigile ja ettevõtjatele

KLIIMAMINISTEERIUM

Metaaniheite määruse rakendamine: pädeva asutuse määramine

Eesmärk: Keskkonnaameti määramine riiklikku järelevalvet tegevaks pädevaks asutuseks

- Keskkonnaametil on olemas keskkonnajärelevalve ja heitkogustega seotud pädevus ning kogemus rikkumiste menetlemisel.
- Ühe pädeva asutuse mudel on tõhusam kui ülesannete jagamine mitme asutuse vahel

Mõju: Eestis olemas selgelt üks pädev asutus, kes kontrollib määruse nõuete täitmist, saab teha ettekirjutusi ja vajadusel rakendada sunnimeetmeid.

Energiavarustuskindluse kaitse: järelevalve- ja karistusmeetmed ei või seada ohtu gaasi importi, kriitilist taristut ega tarbijate varustamist.

KLIIMAMINISTEERIUM

Metaaniheite määruse rakendamine: vastutus ja sanktsioonid

Eesmärk: Metaaniheite määrus kohustab liikmesriike kehtestama rikkumiste eest tõhusad, proportsionaalsed ja eelkõige hoiatavad sanktsioonid. Eesti õiguses seni metaaniheite määruse rikkumistele vastavaid väärteokoosseise ei ole.

- Karistuse määramisel hinnatakse rikkumise raskust, kestust, tahtlikkust või hooletust ning ettevõtja koostöövalmidust.
- Eesmärk on nõuete täitmine ja rikkumise ennetamine, mitte automaatselt maksimaalse karistuse määramine. Otsuste ja ettekirjutuste kohta avaldatakse teave Keskkonnaameti veebilehel.

Mõju: Vastutus tekib näiteks aruandluse, lekete tuvastamise ja kõrvaldamise ning gaasi atmosfääri laskmise ja tõrvikpõletamise nõuete rikkumise eest; juriidilise isiku trahvi ülemmäär on kuni 20% käibest.

KLIIMAMINISTEERIUM

Gaasikoguste mõõtmise põhimõtete ajakohastamine

Eesmärk: viia tegeliku praktikaga vastavusse gaasivõrku sisestatud ja võrgust väljunud gaasikoguste mõõtmise põhimõtted. Tagatud on ühtne mõõtemetoodika ja andmete võrreldavus kogu gaasivõrgus.

Mõju:

- Võrguettevõtja vastutab tema võrku sisestatud ja võrgust väljunud gaasikoguste mõõtmise, andmete kogumise ja töötlemise ning arvestuse pidamise eest.
- Võrguettevõtjate vahelises piirimõõtepunktis välditakse topeltmõõtmist

Mõjuanalüüs

- **Tõhus seire ja lekete kiire tuvastamine vähendab kasvuhoonegaasi leket ja gaasikadusid -» positiivne mõju keskkonnale ja gaasikadude vähenemine**
- ELi nõuete praktiliseks rakendamiseks vajalik riiklik võimekus:
  - Keskkonnaametis võimalik täiendavate ametikohtade vajadus
  - Kontrolliaruannete koostajate riiklik akrediteerimine
- Otsekohalduvast määrusest, mitte seaduseelnõust tulenev võrguettevõtjate, gaasi importijate seire- ja aruandluskoormuse suurenemine
- Oluline mõju lõpptarbija kuludele puudub
- Ühtsetel alustel toimuv **aruandlus** parandab andmete võrreldavust ja usaldusväärsust ning muudab järelevalve tõhusamaks
  - Pikem eesmärk on metaaniheite piirnormide kehtestamine, mida ei saa teha ilma täpse ja usaldusväärse andmestikuta

Edasised sammud

- Gaasikoguste mõõtmistega seotud sätted peaksid jõustuma üldises korras, võimalikult kütteperioodi alguses
- Seoses gaasi maailmaturul toimuvaga ning vältimaks võimalikku ohtu gaasivarustuskindlusele:
  - Teha I ja II lugemise vahel täiendav rakendussätte ettepanek lähtudes komisjoni 14. oktoobril avaldatud määruse muutmise ettepanekust (s.o lükata importijatega seotud aruandluse, järelevalve ja sanktsioonidega seotud nõudeid 1–3 aasta võrra edasi – olenevalt oktoobri lõpus toimuva Nõukogu koosoleku tulemustest)
- Pädeva asutuse määramise ja ülejäänud karistusnormidega seotud sätete jõustumisaeg 1.1.2027.
- Määruse üldeesmärk jääb kehtima.